

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Tatiana Hricová

Ekonomia interaktívne

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Prešov
2014

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Mgr. Tatiana Hricová

Kontakt na autora: Základná škola, Školská 389, 094 13 Sačurov
t.jurcova@centrum.sk

Názov OPS/OSO: Ekonómia interaktívne

Rok vytvorenia 2014

OPS/OSO: X. kolo výzvy

Odborné stanovisko vypracoval: Ing. Helena Harausová, PhD.

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

Ekonómia. Ekonomika. Občianska náuka. Prezentácia. Pracovný list. Interaktívne cvičenia. Peniaze. Spotrebiteľ. Reklamácia.

Anotácia

Predložená osvedčená pedagogická skúsenosť je určená pre učiteľov občianskej náuky základných škôl. Cieľom práce je opísať realizáciu vyučovacích hodín, v ktorých boli aplikované inovačné metódy výučby a využitá moderná didaktická technika.

Práca je zameraná na opis konkrétnych učebných pomôcok, ktoré sú vytvorené pre tematický celok Ekonomický život v spoločnosti, ktorý je súčasťou vyučovania občianskej náuky. Poskytuje námety vyučovacích hodín z oblasti ekonomických pojmov s použitím bežne dostupných prostriedkov IKT, interaktívnych tabúl, pracovných listov.

Akreditované programy kontinuálneho vzdelávania

Občianska náuka v školskom vzdelávacom programe - ISCED 2	838/2012-KV
Projektové vyučovanie v predmete občianska náuka na základnej škole	1081/2013-KV

OBSAH

ÚVOD	5
1 VÝCHODISKÁ A CIEĽ OSVEDČENEJ PEDAGOGICKEJ SKÚSENOSTI.....	7
1.1 Kontex a rámec OPS.....	7
1.2 Špecifikácia cieľovej skupiny.....	7
1.3 Hlavný cieľ a čiastkové ciele OPS.....	7
1.4 Vymedzenie kompetencií žiaka a učiteľa.....	7
2 OBČIANSKA NÁUKA	9
2.1 Obsah učiva tematického celku: Ekonomický život v spoločnosti.....	9
2.2 Výhody využívania IKT pri vyučovaní občianskej náuky.....	10
2.3 Metódy vyučovania občianskej náuky.....	11
3 NÁMETY VYBRANÝCH VYUČOVACÍCH HODÍN.....	13
3.1 Vyučovacia hodina Ekonómia a ekonomika	13
3.2 Vyučovacia hodina Peniaze a funkcie peňazí.....	16
3.3 Vyučovacia hodina Ochrana spotrebiteľa.....	21
ZÁVER	27
ZOZNAM PRÍLOH	29

ÚVOD

Ekonomía je súčasťou nášho každodenného života. Každodenne využívame rôzne druhy služieb. Vojdeme do obchodu a vidíme množstvo tovarov, z ktorých si môžeme vybrať a za ktoré musíme zaplatiť. Rozhodujeme sa čo si kúpime a čo nie. Závisí to od našich potrieb a samozrejme aj nášho rozpočtu. V domácnosti riešime príjmy a výdavky rodinného rozpočtu každý deň. Žiaci sa na rodinnom rozpočte podieľajú takisto a riešia aj príjmy a výdavky svojho vreckového. Mnohí si ani neuvedomujú, že ekonomika je všade vôkol nás, hoci sa s ňou stretávajú stále, ale presným ekonomickým termínom nerozumejú.

V škole sa tejto problematike venuje veľmi málo priestoru, čo je na škodu. Základné ekonomické otázky sú zhrnuté len v jednom tematickom celku v rámci predmetu občianska náuka. Učitelia by mali pripraviť žiakov na riešenie dôležitých ekonomických rozhodnutí v ich živote. Učitelia by mali viesť žiakov k samostatnému ekonomickému mysleniu a zodpovednému rozhodovaniu. Učitelia by mali posilniť úroveň finančnej gramotnosti u žiakov hlavne nastolením praktických problémov. Žiaci by sa mali vedieť orientovať v ekonomických pojmoch tak, aby neskôr dokázaliarábať so svojimi finančnými prostriedkami. Preto nestačí iba odovzdávanie informácií učiteľ'a žiakom, ale je potrebné získať aktívnu spoluúčasť žiaka, pri ktorej učiteľ usmerňuje jeho činnosť k dosiahnutiu cieľových vedomostí, postojov a hodnôt.

Cieľom osvedčenej pedagogickej skúsenosti je opísať realizáciu vyučovacích hodín, v ktorých boli aplikované inovačné metódy výučby a využitá moderná didaktická technika. Tematický celok Ekonomický život v spoločnosti prináša pre žiakov úplne nové pojmy a problematiku, s ktorou sa stretli v praktickom živote ale teoretické pojmy sú pre žiakov úplnou novinkou. Práve prostredníctvom aplikácií PowerPoint je možné zefektívniť vyučovací proces v motivačnej a expozičnej časti a pomocou interaktívnych pomôcok a pracovných listov vo fixačnej časti hodiny.

Práca je rozčlenená na dve časti, teoretickú a praktickú. Teoretickú časť tvorí analýza občianskej náuky, tematického celku ekonomia a výber vhodných vyučovacích metód. V teoretickej časti je takisto zhrnutý prehľad tematického celku, výkonový a obsahový štandard ako aj kompetencie, ktoré má žiak získať.

Praktickú časť tvorí metodický postup jednotlivých vyučovacích hodín a pracovné listy, ktoré obsahujú konkrétne úlohy z preberanej problematiky. Zamerala som sa na charakteristiku základných pojmov a to ekonomia a ekonomika. Zaujímavou témou pre žiakov sú peniaze a funkcie peňazí. Pre každého konzumenta - spotrebiteľa je nevyhnutné ovládanie svojich základných práv a povinností.

PowerPointové prezentácie využívam pri motivačnej a expozičnej časti vyučovacej hodiny. Na fixáciu naučených poznatkov slúžia interaktívne cvičenia a pracovné listy. Interaktívne predváždzacie zošity podnecujú žiakov k aktivite, k samostatnému a tvorivému mysleniu. Pracovné listy sú vhodnou motivačnou pomôckou pre žiakov, jednak ich prostredníctvom získavajú nové vedomosti, ale takisto upevňujú si už osvojené učivo. Pracovné listy sú integrálnou súčasťou vyučovacej hodiny. Pri ich tvorbe musí byť splnená základná metodika. Dôležitá je aj kreativita, rôznorodosť. Pracovné listy sú vypracované tak, že sú učiteľom k dispozícii na kopírovanie.

OPS vychádza z mojej pedagogickej praxe na II. stupni základnej školy. Je doplnkovým materiálom k učebnici občianskej náuky pre 9. ročník základnej školy.

1 VÝCHODISKÁ A CIEĽ OSVEDČENEJ PEDAGOGICKEJ SKÚSENOSTI

1.1 Kontext a rámec OPS

Osvedčená pedagogická skúsenosť „Ekonomia interaktívne“ je zasadená do:

Typ školy: základná škola, nižšie stredné vzdelávanie

Východiská: využitie tejto OPS vyžaduje učiteľa ovládanie základných zručností práce s počítačom, interaktívnou tabuľou, internetom a základných kompetencií učiteľa pri realizácii zážitkového učenia. Učiteľ má viesť, pomáhať a usmerňovať žiaka. Dôraz sa kladie na žiaka, aktivity sú o nich a pre nich.

Vychádza zo štandardov občianskej výchovy. Zároveň využíva a prepája vedomosti z matematiky, slovenského jazyka a literatúry, informatiky. V projekte sú integrované prierezové témy: osobnostný a sociálny rozvoj, tvorba projektu a prezenčné zručnosti.

1.2 Špecifikácia cieľovej skupiny

Osvedčená pedagogická skúsenosť je zameraná na cieľovú skupinu:

- **Kategória pedagogických zamestnancov:** učiteľ
- **Pod kategória:** učiteľ pre nižšie stredné vzdelávanie
- **Vzdelávacia oblasť:** človek a spoločnosť
- **Typ školy, ročník:** základná škola, II. stupeň
- **Vyučovací predmet:** občianska náuka

1.3 Hlavný cieľ a čiastkové ciele OPS

Hlavným cieľom mojej práce je:

- opísať realizáciu vyučovacích hodín, v ktorých boli aplikované inovačné metódy výučby a využitá moderná didaktická technika.

Čiastkový cieľ práce je:

- ponúknuť súbor prezentácií, interaktívnych cvičení a pracovných listov s ekonomickou problematikou.

1.4 Vymedzenie kompetencií žiaka a učiteľa

Kompetencie, ktoré má získať žiak:

- získava základné vedomosti o ekonomickom fungovaní spoločnosti má vlastnú identitu,
- chápe ekonomický život v spoločnosti, má zrelý morálny úsudok opierajúci sa o základné pravidlá spoločenského správania,
- uplatňuje vhodné komunikačné prostriedky na vyjadrenie vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- dokáže sám seba motivovať,

- je schopný rozvíjať svoje podnikateľské zručnosti,
- je ochotný a schopný spolupracovať v kolektíve a s kolektívom,
- akceptuje názor aj iného, dokáže si ho vypočuť, prijať, dokáže vhodne komunikovať,
- je schopný využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,
- osvojuje si prácu s modernou didaktickou technikou.

Kompetencie učiteľa podľa Tureka (2001):

- kompetencie odborno-predmetové - mať ekonomické vedomosti a zručnosti,
- kompetencie komunikačné – vedieť od prezentovať základnú terminológiu, vedieť správne ohodnotiť prácu žiakov, vedieť využívať metódy motivácie,
- kompetencie psychodidaktické - vedieť využívať metódy motivácie, schopnosť spolupráce,
- kompetencie v oblasti IKT – znalosť práce s IKT(Word, PowerPoint, ActivInspire eBeam Scrapbook), vedieť obsluhovať digitálne zariadenia, vedieť pracovať so základným programom,
- kompetencie plánovacie a organizačné - vedieť plánovať a organizačne pripraviť vyučovaciu hodinu, navodiť správny systém práce a disciplínu,
- kompetencie diagnostické – vedieť objektívne ohodnotiť výkony žiakov.

Na učiteľa sú kladené nasledujúce požiadavky:

- autentickosť, akceptáciu žiaka a empatické porozumenie,
- úcta k sebe a iným,
- tvorivosť,
- nadšenie pre prácu,
- neformálny a nedirektívny štýl práce,
- dobrá komunikácia, verbálna aj neverbálna.

Potrebná vybavenosť triedy/učebne:

- Interaktívna tabuľa
- Dataprojektor
- Počítač, notebook, tablet.

2 OBČIANSKA NÁUKA

Občianska náuka je povinný vyučovací predmet v základných školách. Vyučovanie občianskej náuky je dané základnou normou a tou je zákon č. 245/2008 Z.z. t.j. zákon o výchove a vzdelávaní. Vyučovanie tohto predmetu upravuje aj Štátny vzdelávací program pre 2. stupeň základnej školy v Slovenskej republike a samozrejme aj rámcové učebné plány pre základné školy a osemročné gymnáziá.

Rozdelenie hodín a rozdelenie vzdelávacieho obsahu je v kompetencii riaditeľa školy, keďže rozvrhnutie učiva jednotlivých ročníkov v prílohách vzdelávacieho programu nie je. V Štátnom vzdelávacom programe je stanovený počet povinných hodín občianskej náuky na 4 hodiny, škola však môže využiť voliteľné hodiny na posilnenie vyučovania tohto predmetu.

Občianska náuka ako predmet je súčasťou vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť . Prispieva k orientácii žiakov v rodinnom i školskom prostredí. Poskytuje základné vedomosti z oblasti práva, občianstva, ekonómie.

Základným cieľom občianskej náuky je:

- spoznanie vlastnej osobnosti,
- spoznanie iných ľudí,
- rozvoj sebaznania, seba hodnotenia, sebavedomia,
- aktívnemu občianstvu, uvedomovanie si vlastných práv a povinností,
- získavanie základných vedomostí o ekonomickom fungovaní spoločnosti,
- vytváraniu hodnotového rebríčka,
- rozvoj komunikačných štýlov

2. 1 Obsah učiva tematického celku: Ekonomický život v spoločnosti

Obsah učiva predmetu občianska náuka vychádza z platného Štátneho vzdelávacieho programu Občianska náuka Isced 2.

Tematický celok Ekonomický život v spoločnosti sme na našej škole zaradili do vyučovania v 8. ročníku a to do tretieho tematického celku.

Základnou pomôckou pre prácu učiteľa pri tomto tematickom celku je učebnica, prostredníctvom ktorej sprostredkúva nové učivo žiakom. Tematický celok, ktorý je venovaný základným ekonomickým pojmom vychádza z nových učebníc, ktoré obsahujú množstvo základných informácií, ale aj rôzne doplnkové podklady, napr. obrázky, tabuľky, samotestovacie úlohy. Dôležité je vybrať tie základné zložky učiva, aby boli splnené vyučovacie ciele.

Rámcový učebný plán na našej základnej škole:

Tematický celok: Ekonomický život v spoločnosti (11 hodín)

- Základné pojmy (1 hodina)
- Ekonomika a ekonómia (1 hodina)
- Základné ekonomické otázky (1 hodina)
- Typy ekonomík (1 hodina)
- Trhová ekonomika (1 hodina)
- Trhový mechanizmus (1 hodina)
- Základné formy podnikania (1 hodina)

- Výroba, výrobca (1 hodina)
- Ochrana spotrebiteľa (1 hodina)
- Peniaze a funkcie peňazí (1 hodina)
- Opakovanie (1 hodina)

Vyučovacie hodiny predmetu občianska náuka majú charakter tradičného vyučovania. Vyučovanie prebieha v klasických triedach, hlavnou metódou je väčšinou expozičná metóda, napr. rozprávanie, opis, demonštrácia. Dôležitá je aj výchovná metóda, prevažne je využívaný problém ako motivácia. Veľký význam majú aj metódy samostatnej práce.

Školské triedy na našej škole sú vybavené tradične. Každá trieda je vybavená keramickou tabuľou, ktoré sú biele a čo je výhodou sú bezprašné. V niektorých triedach sa nachádza aj dataprojektor a eBeam tabuľa, takže na hodinách sa môžu využívať aj najmodernejšie vyučovacie techniky. V triedach je aj wifi pripojenie, takže je možné bezdrôtové pripojenie na internet. Vyučovacia hodina môže prebiehať aj v učebni občianskej náuky, ktorá je vybavená modernou IKT technikou, ako je notebook, dataprojektor, interaktívna tabuľa a bezdrôtové pripojenie na internet.

Príprava na vyučovaciu hodinu vyžaduje od učiteľa určitý čas, ale výsledok je určite lepší ako pri klasickom výklade učiva.

Pri vyučovaní ekonómie kladiem dôraz aj na prepojenosť ekonómie s ekológiou a etickým aspektom nášho života. V súčasnosti sa síce presadzuje postavenie jednotlivca v spoločnosti a jeho osobnosti, človek však neprežije bez spoločnosti ľudí ale sme existenčne závislí aj od životného prostredia. Musíme žiakov naučiť, že pri zodpovednom ekonomickom rozhodovaní musia vychádzať z princípov spravodlivosti, zodpovednosti a takto predchádzať konzumnému spôsobu života. Nielen mať a vlastniť ale byť a existovať. Ekologické kritérium je takisto veľmi dôležité. Ak chceme ďalej využívať prírodné zdroje vo výrobných procesoch, musíme začať pristupovať k čerpanie zodpovednejšie. Nemôžeme len donekonečna využívať prírodné zdroje, lebo tie nie sú nevyčerpatelné. Ak chceme zachovať život pre budúce generácie, náš postoj k ekológii sa musí zlepšiť.

Cieľom je vychovať mladých ľudí, ktorí budú schopní presadiť sa v spoločnosti, budú sa podieľať na rozvoji spoločnosti, budú predávať svoje ekonomické vedomosti ďalej.

2. 2 Výhody využívania IKT vo vyučovaní občianskej náuky

Školy súčasnosti už disponujú modernou didaktickou technikou, ktorú bežne používajú počas vyučovacieho procesu. Základnou výbavou každej školy je počítač, notebook, USB kľúče, dataprojektor, interaktívne tabule, pripojenie na internet

Využívanie interaktívnych cvičení počas vyučovania ekonómie je jednou z ciest ako priblížiť úplne nové poznatky žiakom.

Pomocou informácií z učebnice, informácií z internetu, pomocou obrázkov z internetu, prostredníctvom počítačových programov ako napr. PowerPoint, Scrapbooku, ActivInspire sa dajú vytvoriť pútavé prezentácie, cvičenia, pracovné listy,

prostredníctvom nich žiakom učivo priblížime ale aj zatriktívime. Žiaci sú motivovaní obrázkom, citátom. To čo žiak nielen počuje ale aj uvidí má lepšiu šancu zapamätať

PowerPointová prezentácia na hodine nenahrádza učivo v učebniciach, ale má pomôcť žiakom pochopiť učivo. Je to akási pomôcka na dotvorenie obrazu o prebratom učive. Vkladanie obrázkov, videoklipov umožňuje názornejšie prepojenie s preberaným učivom a prispieva k aj k zvyšovaniu vedomostí žiakov. Samozrejme nesmie sa z nej stať stereotyp. Pozitívom prezentácie je aj viacnásobné využitie, možnosti opravy prezentácie.

Pri upevňovaní získaných vedomostí môžeme použiť aj predvádzacie zošity, tzv. flipcharty, ktoré sú vytvorené prostredníctvom inovatívneho softvéru ActivInspire. Tento softvér obsahuje množstvo funkcií.. Učiteľ dokáže vytvoriť zaujímavé pomôcky, ktoré dokážu žiakov motivovať k ich samostatnej práci.

2. 3 Metódy vyučovania občianskej náuky

Pri vyučovaní základov ekonómie môžeme realizovať inovačné metódy vyučovania. Prostredníctvom nich žiaci sú aktívnejší, tvorivejší, samostatnejší.

Brainstorming

Je to veľmi častá a obľúbená vyučovacia metóda. Slovo brainstorming v preklade znamená brain- mozog, storm – búrka. Ide o akúsi búrku nápadov. Prvý raz sa táto metóda realizovala už v roku 1936 v USA. Jej tvorcom je Alex F. Osborn.

Pri realizácii tejto metódy je dôležité dodržiavať základné pravidlá:

1. Pravidlo zákazu kritiky – jednotlivé nápady nekritizujeme
2. Pravidlo uvoľnenie fantázie – účastníci majú povoliť uzdu svojej fantázie, aj tie najabsurdnejšie nápady sú vítané.
3. Pravidlo čo najväčšieho počtu nápadov – každý účastník by mal vyprodukovať čo možno najviac nápadov.
4. Pravidlo vzájomnej inšpirácie – dôležité je vzájomné spájanie myšlienok, spolupráca v skupine.
5. Pravidlo rovnosti účastníkov – všetci účastníci braistormingu sú si rovní, samozrejme platí podriadenosť vedúcemu v skupine.

Etapy braistormingu:

1. Oboznámenie účastníkov s cieľom zasadnutia, problémom a s pravidlami braistormingu –realizuje sa krátka beseda o probléme, krátka mozgová rozcvička.
2. Tvorba, produkcia nápadov, riešení – vlastný braistorming. Nápady sa píšú na tabuľu alebo na veľký papier, aby účastníci videli všetky doterajšie nápady. Účastník sa hlási a pri každom vystúpení môže povedať iba jeden nápad. Optimálne sú dve až tri štvrt'hodinky s prestávkami.
3. Prestávka – môže trvať niekoľko minút, ale aj niekoľko dní. Ide tu o odosobnenie účastníka.

4. Vyhodnocovanie návrhov a riešení – určia sa spoločné kritériá hodnotenia návrhov, napr. výber najdivokejších riešení, výber najlepších nápadov. Je dôležité brať do úvahy možnosť realizácie nápadov v praxi.

Cieľom tejto metódy je to, aby žiaci prejavili svoju tvorivosť, nemusí ísť len o hľadanie toho najlepšieho riešenia. V úvode je produkcia nápadov, ktoré nehodnotíme, čím viac nápadov, tým je väčšia pravdepodobnosť, že sa medzi nimi objaví aj niečo zaujímavé. Dôležité je vedieť, že významné miesto tu má aj spolupráca, keďže žiaci sa vzájomne inšpirujú, pomáhajú si.

Pojmové pexeso

Pojmové pexeso patrí k obľúbeným cvičeniam u žiakov. Cieľom je upevnenie učiva u žiakov. Realizuje sa buď na konci vyučovacej hodiny, alebo v úvode v rámci motivácie. Vytvoríme si dvojice kartičiek, tak aby jedna obsahovala pojem a jej prislúchajúca dvojica charakteristiku pojmu. Obmenou môže byť protipól pojmu. Počet dvojjíc kartičiek závisí od obsahu učiva.

Žiakovi alebo dvom žiakom rozdáme kartičky, stanovíme určitý čas, napr. 5 – 10 minút na nájdenie určitých dvojjíc. Časový limit závisí od celkového počtu dvojjíc kartičiek. Po uplynutí stanoveného času, skontrolujeme správnosť dvojjíc kartičiek.

Alternatívou môže byť aj pojmovo - obrázkové pexeso, ktoré vytvoríme tak, že na jednej kartičke bude vyobrazený predmet a na druhej kartičke jeho opis .

Výsledky žiakov môžeme klasifikovať známku, napr. ak žiak zoradil správne všetky kartičky môžeme žiakovi udeliť jednotku.

Pracovné listy

Pracovné listy sa považujú za veľmi vhodnú a účelnú pomôcku vo výučbe všeobecne. Môžu mať široké uplatnenie vo všetkých fázach učebného procesu ako vhodný doplnok, podpora, prípadne aktualizácia informácií základného učebného zdroja. Spájajú možnosti učebného textu s vlastným, aktívnym vkladom žiaka buď formou samostatnej, alebo skupinovej práce. Ich zostavovanie nie je jednoduché. Je časovo náročné, vyžaduje si orientáciu v danej odbornej problematike a všeobecnej didaktike uvádza Harausová (2011, s. 53).

Žáčok, Schlarmanová (2004) uvádzajú takéto odporúčania pri tvorbe pracovných listov:

- obsah musí byť v súlade s obsahom a cieľmi predmetu,
- pracovný list musí byť primeraný veku žiakov,
- pracovné listy majú žiakov motivovať, podporovať ich aktivitu a samostatnú prácu,
- pracovné listy majú obsahovať prvky riešenia problémov,
- majú zabezpečovať aplikáciu poznatkov v praxi,
- zadania majú byť formulované jasne a stručne,
- úlohy majú byť koncipované zaujímavou formou,
- do úloh je vhodné vložiť otvorenú otázku, na sformulovanie vlastných myšlienok žiakov,
- pracovné listy majú obsahovať aj dokumentačné materiály, napr. obrázky, tabuľky, ilustrácie, križovky, dopĺňovačky,
- pri zostavovaní pracovných listov sú dôležité na ergonomické pramatero ako je veľkosť a typ písma, farieb a pod.

3 NÁMETY VYBRANÝCH VYUČOVACÍCH HODÍN

3. 1 VYUČOVACIA HODINA EKONÓMIA A EKONOMIKA

Téma: Ekonómia a ekonomika

Tematický celok: Ekonomický život v spoločnosti

Predmet: Občianska náuka

Ročník: 8. ročník

Ciele:

- **kognitívny:** definovať pojmy ekonómia, ekonomika, mikroekonómia, makroekonómia

- **afektívny:** rozvíjať ekonomickú kultúru

- **psychomotorický:** vypracovať pracovný list

Metódy: motivačný rozhovor, riadený rozhovor, práca s dokumentom, diskusia, práca s interaktívnou tabuľou, prezentácia v programe PowerPoint

Pomôcky: interaktívna tabuľa, pracovný list

Medzi predmetové vzťahy: matematika, informatika

Možné využitie IKT:

- spracovanie informácií na internete do výslednej prezentácie

- práca s internetovým slovníkom pri výklade obsahu nového učiva

Priebeh vyučovacej hodiny:

Motivácia

Úvodný motivačný rozhovor zameriavam na otázky o ekonomických pojmoch, napr. kde sa žiaci stretli s pojmi ekonómia a ekonomika, či len v teoretickej rovine, napr. v médiách alebo aj v praktickom živote. V úvode oboznámim žiakov aj s cieľom vyučovacej hodiny.

Expozičná časť

V tejto časti vyučovacej hodiny žiakov oboznámim so základnými ekonomickými pojmi - ekonómia, ekonomika, makroekonómia, mikroekonómia prostredníctvom prezentácia vytvorenej v programe PowerPoint. Overenými metódami v tejto časti vyučovacej hodiny je výklad obsahu nového učiva spojený s diskusiou.

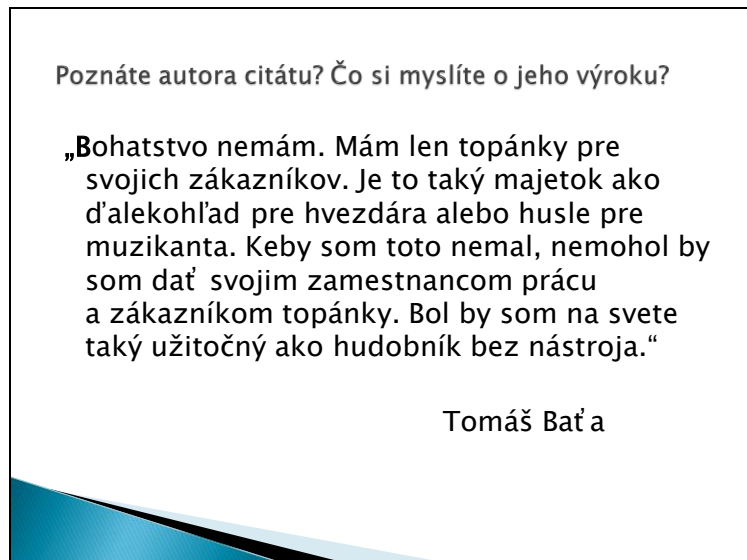
EKONÓMIA
A EKONOMIKA

Obrázok č. 1 Ukážka prezentácie: Ekonómia a ekonomika

Prameň: vlastný návrh

Prvá snímka prezentácie je názov témy vyučovacej hodiny.

Obrázok č. 2 Ukážka prezentácie: Ekonómia a ekonomika

Prameň: vlastný návrh

Táto snímka má motivovať žiakov. Pre žiakov je zaujímavé použiť citát známej osoby. Vhodná motivácia žiakov je polovica úspechu. Vybrala som si citát známeho podnikateľa Tomáša Baťu, keďže ide o úspešného podnikateľa a žiaci poznajú jeho predajne obuvi. Žiaci autora poznali, niektorí v jeho obchode aj nakupovali. S jeho výrokom sa predtým nestretli, ale zhodnotili ho ako zaujímavý a poučný. Zhodnotili, že pre úspešného podnikateľa je dôležitý predmet jeho podnikania. Uvedomili si aj to, že ako zákazníci sa tiež podieľajú na rozvoji ekonomiky.

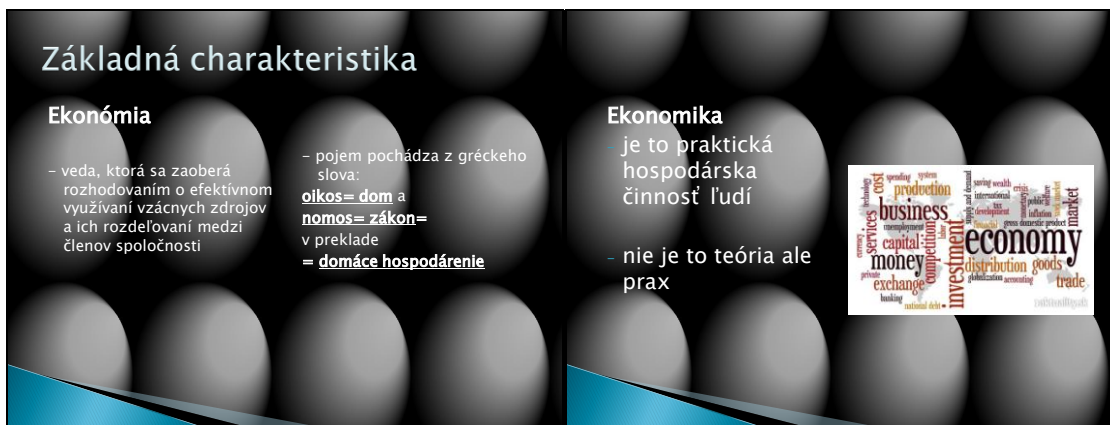
S ekonómiou sa stretávame každý deň, riešime naše príjmy a výdavky, kupujeme si tovary a služby, platíme za tovary.

Obrázok č. 3 Ukážka prezentácie: Ekonómia a ekonomika

Prameň: vlastný návrh

Ďalšia snímka žiakov bližšie zoznamuje s prostredím ekonomiky, ktorej súčasťou sme každý deň, hoci si to ani neuvedomujeme. Žiakov upozorním, že ako kupujúci sme súčasťou ekonomiky stále. Bez kupujúcich by ekonomika nefungovala. Samozrejme pri kúpe tovarov a služieb nás ovplyvňuje náš rozpočet.

Obrázok č. 4 Ukážka prezentácie: Ekonomía a ekonomika

Prameň: vlastný návrh

Nasleduje charakteristika pojmu ekonomía ako veda. Je dôležité poukázať na to, že ide o vedu, ktorá sa rozvíjala už veľmi dávno. Poznali ju už v starovekom Grécku. Je to teória.

Ekonomika je praktická činnosť. Žiakov upozorním na tento základný rozdiel. Z niekoľko ročnej praxe viem, že žiaci si tieto pojmy často zamieňajú, preto dbám na ich správne osvojenie.

Vzťah ekonomie a ekonomiky

Ekonomía a ekonomika sa vzájomne ovplyvňujú!!!

Ekonomía ↔ Ekonomika

Ekonomika využíva teoretické poznatky Ekonomie.

Obrázok č. 5 Ukážka prezentácie: Ekonomía a ekonomika

Prameň: vlastný návrh

Pri poslednej snímke prezentácie ešte raz poukážem na rozdiel medzi ekonomiou a ekonomikou. Zameriam sa samozrejme na ich vzájomné prepojenie a blízky vzťah, keďže obe sa navzájom ovplyvňujú.

Fixačná časť

V tejto časti vyučovacej hodiny sa snažím o to, aby si žiaci učivo zopakovali a upevnili. Vzhľadom k prebratému učivu a novým pojmom, som zvolila na upevňovanie učiva vypracovanie pracovného listu: Ekonomía a ekonomika (viď príloha č. 1). Každý žiak dostane pracovný list. Jeho úlohou je na základe prebraného učiva, vypracovať pracovný list. Žiaci pracujú samostatne.

Vyhodnotenie

Po vypracovaní pracovných listov nasleduje spoločné vyhodnotenie správnych odpovedí. Zisťujem, ktoré otázky boli najťažšie a naopak najľahšie, ako sa žiakom s pracovným listom pracovalo, čo by zmenili, čo ich na tejto téme zaujalo.

Záver

Zhodnotím priebeh vyučovacej hodiny, vyzdvihnem aktivitu žiakov a povzbudím menej aktívnych žiakov.

Metodické poznámky:

Žiaci počas expozičnej časti vyučovacej hodiny počúvali výklad obsahu nového učiva, sledovali snímky prezentácie k danej téme, písali si stručné poznámky, odpovedali na otázky a pýtali sa na veci, ktoré ich zaujímali. Najväčším problémom je pre žiakov pochopiť rozdiel medzi ekonómiou a ekonomikou, keďže si tieto pojmy často zamieňajú. Práve tu je pozitívum prezentácie, keďže pre žiakov je dobré ak tieto pojmy sa učia aj vizuálne. Mnohým to pomohlo lepšie si pojmy osvojiť.

Odporúčania pre prax:

Pre žiakov sú to úplne nové pojmy, väčšina sa s nimi stretla vôbec po prvý krát. Práve názorná ukážka im pomôže pojmy rýchlejšie si osvojiť. Pracovné listy podporia osvojovanie si nových pojmov. Vyučovacia hodina prebehla v dobrej atmosfére, žiaci pristupovali k vypracovaniu listov aktívne. Začiatok hodiny bol trochu rozpačitý kvôli neznalosti pojmov, ale žiaci pojmy pochopili a na konci vyučovacej hodiny ich už používali bez problémov. Zaujímavý je braistorming slov. Žiaci učivo pochopili, využili aj poznatky z predchádzajúcich vyučovacích hodín a tých slov bolo naozaj dosť, napr. potreba, trh, nákup, predaj, cena samozrejme aj nové slovíčka ekonómia, ekonomika a pod. Samozrejme, že počet slov závisí aj od času, za ktorý túto metódu praktizujeme. V mojom prípade som počet slov u žiakov spočítala a žiačka s najvyšším počtom slov bola ohodnotená známku. Spolu napísala 31 slov.

3. 2 Vyučovacia hodina Peniaze a funkcie peňazí

Téma: Peniaze a funkcie peňazí

Tematický celok: Ekonomický život v spoločnosti

Predmet: Občianska náuka

Ročník: 8. ročník

Ciele:

- **kognitívny:** definovať pojmy peniaze, mince, bankové peniaze, hotovostné peniaze

- **afektívny:** rozvíjať rozumný vzťah k peniazom

- **psychomotorický:** poskladať pexeso

Metódy: motivačný rozhovor, riadený rozhovor, práca s dokumentom, práca s interaktívnou tabuľou, prezentácia v programe PowerPoint, interaktívne cvičenie

Pomôcky: interaktívna tabuľa, pexeso

Medzipredmetové vzťahy: matematika, informatika, dejepis

Možné využitie IKT:

- spracovanie informácií na internete do výslednej prezentácie

- práca s internetovým slovníkom pri výklade obsahu nového učiva

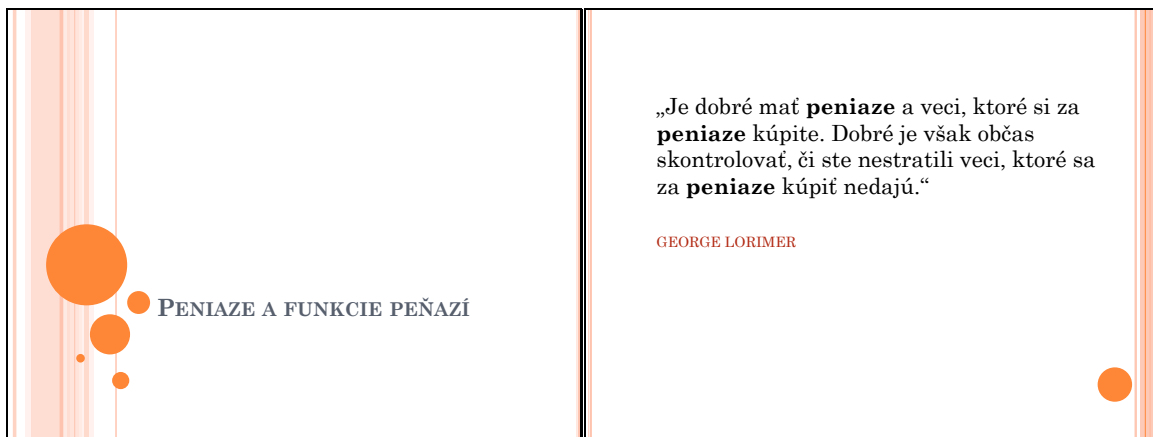
Priebeh vyučovacej hodiny:

Motivácia.

V úvodnom rozhovore sa spýtam žiakov, kedy naposledy mali v rukách peniaze, za čo platili, čo si kupovali. Žiakom poviem aj cieľ vyučovacej hodiny.

Expozičná časť

Je to časť, v ktorej žiakom vysvetl'ujem základné učivo prostredníctvom prezentácie.

Obrázok č. 6 Ukážka prezentácie: Peniaze a funkcie peňazí

Prameň: vlastný návrh

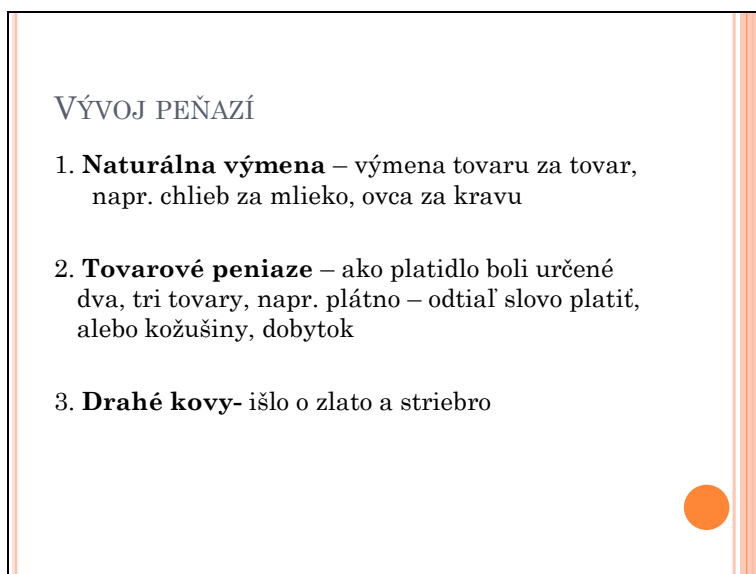
Prvá snímka je zároveň aj formou motivácie, a to prostredníctvom obrázkov. Žiaci samozrejme peniaze poznajú, ja sa sústreďujem hlavne na to aby pochopili ich vývoj delenie a funkcie. Citát si spoločne prečítame, nechám trochu času žiakom na premýšľanie, čo pre nich citát vyjadruje. Žiaci skonštatovali, že peniaze sú pre nich dôležité, netreba však zabúdať na ďalšie dôležité životné hodnoty, ako zdravie, rodina. Človek si to však často uvedomí až vtedy, keď o to príde.

Obrázok č. 7 Ukážka prezentácie: Peniaze a funkcie peňazí

Prameň: vlastný návrh

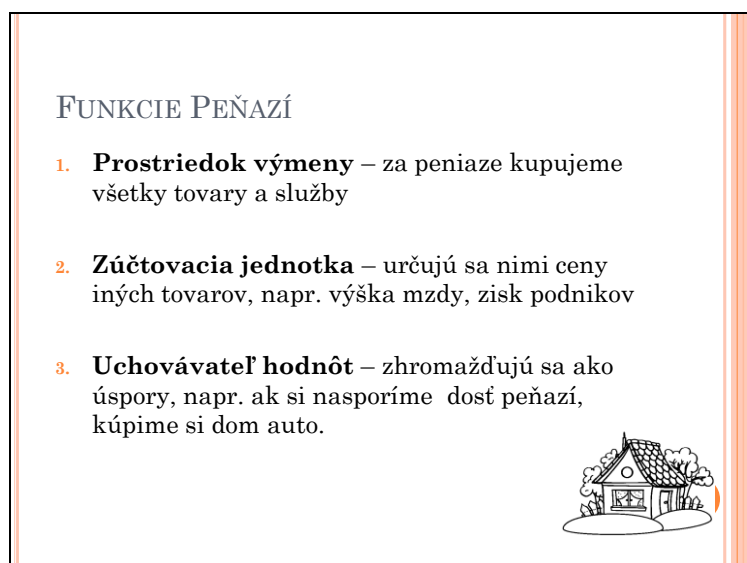
Ďalšia snímka je charakteristika pojmu peniaze. Žiaci si charakteristiku zapíšu do zošitov. Súčasťou snímky je aj obrázok veľkej keltskej striebornej mince Biatec, ktoré razili v 1. storočí pred Kristom na našom území Kelti. Žiaci túto mincu poznali z učiva dejepisu.

Obrázok č. 8 Ukážka prezentácie: Peniaze a funkcie peňazí

Prameň: vlastný návrh

Žiakov oboznámim aj so samotným vývojom peňazí. Opäť som využila medzipredmetové vzťahy s dejepisom, žiaci poznali naturálnu výmenu tovarov. V skupinovej diskusii som sa pýtala čo by v súčasnosti dokázali medzi sebou takto vymeniť. Žiaci navrhli napr. notebook za bicykel, opísanie domácej úlohy za čokoládu a pod. Tovarové peniaze a drahé kovy boli pre žiakov známe pojmy.

Obrázok č. 9 Ukážka prezentácie: Peniaze a funkcie peňazí

Prameň: vlastný návrh

V tejto snímke sú použité pre žiakov pojmy neznáme. Dôležité je, aby si žiaci uvedomili rôzne funkcie peňazí. Peniaze ako platidlo, dobre poznajú. Peniaze ako zúčtovacia jednotka, to už bolo pre nich trošku náročnejšie, ale žiaci pochopili aj túto funkciu. Peniaze ako uchovávateľ hodnôt, aj túto funkciu si žiaci osvojili. Pre žiakov je najväčšou hodnotou ich mobilný telefón, bicykel, počítač.

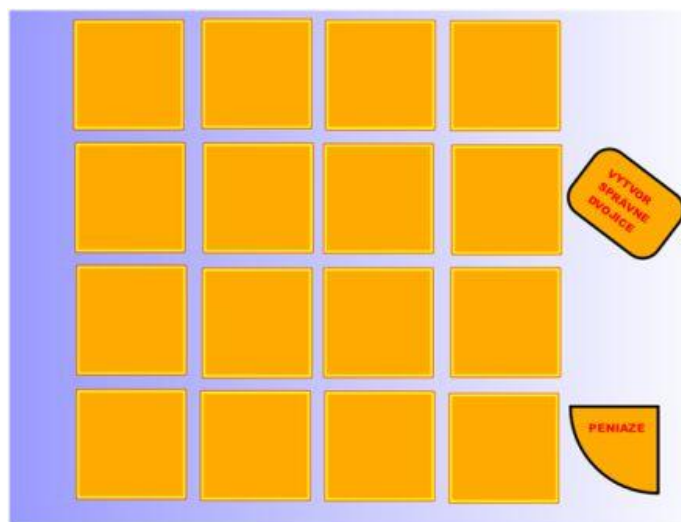
Obrázok č. 10 Ukážka prezentácie: Peniaze a funkcie peňazí

Prameň: vlastný návrh

Táto časť prezentácie je zameraná na druhy peňazí. Žiaci poznajú mince, takisto aj bankovky. Používajú ich takmer každý deň. Pre niektorých sú neznáme bankové peniaze, takže tomuto pojmu sme venovali najviac času. Väčšina žiakov skonštatovala, že ich rodičia používajú aj takúto formu peňazí, napr. platobné karty, internetbanking a pod. Povedali sme si aj výhody takejto formy peňazí. Výhodou je to, že nenesieme pri sebe veľkú hotovosť, pri strate karty ju môžeme zablokovať. Žiakov zaujímalo, čo v prípade podvodného výberu peňazí cudzou osobou. V televíznych správach videli informácie ako v takomto prípade banky postupujú. Žiaci vedeli, že v prípade zneužitia bankomatovej kartičky, banka po preukázaní podvodu, peniaze majiteľovi vráti.

Fixačná časť

Učivo si žiaci upevnia prostredníctvom pexesa, ktoré je vytvorené pomocou interaktívneho cvičenia v predvážzacom zošite flipchart.

Obrázok č. 11 Prvá strana flipchartu pexeso: Peniaze a funkcie peňazí
Prameň: vlastný návrh

Usporiadanie pexesa je náhodné. Úlohou žiakov je pomocou interaktívneho pera odkryť vrchnú časť pexesa a snažiť sa vytvoriť správne dvojice obrázka a textu, ktorý obrázok popisuje. Žiaci odkrývajú obrázky a snažia sa zapamätať si ich. Je to zložitejšia úloha, keďže to nie sú dva rovnaké obrázky, ale obrázok a text. Keďže sú to už starší žiaci, tak sú schopní úlohu splniť, pre mladších žiakov by stačili iba dvojice obrázkov alebo dvojice slov.

Žiaci úlohu zvládli výborne. Prácu s interaktívnym perom ovládajú a bolo to pre nich aj zábavné. Snažili sa zapamätať si už odkryté pexeso, aby ho mohli správne zaradiť. Ak niekto nevybral správnu dvojicu, musel sa vrátiť na svoje miesto a pokračuje spolužiak, ktorý sa prihlási. Ten kto vyberie správnu dvojicu, má právo ďalšieho výberu. Žiaka, ktorý spojil najviac správnych dvojíc som ohodnotila známkou výborný. Správne usporiadanie obrázkov pexesa je na nasledujúcom obrázku.

Obrázok č. 12 Druhá strana flipchartu: Správne usporiadanie pexesa
Prameň: vlastný návrh

Záver

Zhodnotím priebeh hodiny, žiakom bola táto téma blízka, takže ocením ich aktívnu prácu počas vyučovacej hodiny.

Odporúčania pre prax

Táto vyučovacia hodina smeruje hlavne k tomu, aby si žiaci vedeli vážiť peniaze, aby o nich dokázali svedomite rozhodovať. V súčasnosti je bežné, že žiaci dostávajú vreckové a s ním hospodária ďalej. Žiaci ôsmeho ročníka skonštatovali že vreckové majú, niekto väčšie, niekto menšie, väčšina ale skonštatovala, že určite by potrebovala väčšie vreckové. Samozrejme poznajú hotovostné peniaze, s bezhotovostnými sa už stretli ale s nimi manipulujú hlavne ich rodičia, preto sa tejto forme peňazí venujem viac. Väčšina žiakov už navštívila aj banku ako finančnú inštitúciu v doprovode rodičov.

Na vytvorenie tejto aktivity je potrebná znalosť práce so softvérom ActivInspire. Vytvorenie je pre učiteľa časovo náročnejšie, ale prínos pre žiakov je jednoznačný.

Alternatívou k pojmovému pexesu, v prípade že nemám k dispozícii interaktívne pomôcky je vypracovanie pracovných listov (vid' príloha č. 3) vo fixačnej časti hodiny. Pre žiakov si môžeme vytvoriť pojmové pexeso aj na papieri (vid' príloha č. 4). Žiaci sa radi zahrajú a zároveň si precvičia nové pojmy. Postup práce s pojmovým pexesom je uvedený v teoretickej časti mojej práce. Žiaci s pojmovým pexesom pracujú veľmi radi, je to pre nich zábavné a keďže sú to už starší žiaci, tak ich to vráti aj späť k ich detským hrám.

3.3 Vyučovacia hodina Ochrana spotrebiteľa

Téma: Ochrana spotrebiteľa

Tematický celok: Ekonomický život v spoločnosti

Predmet: Občianska náuka

Ročník: 8. ročník

Ciele:

- **kognitívny:** vysvetliť pojmy spotrebiteľ, reklamácia
- **afektívny:** získať pocit uvedomelého spotrebiteľa
- **psychomotorický:** vypísať vzor reklamácie

Metódy: motivačný rozhovor, riadený rozhovor, práca s dokumentom, práca s interaktívnou tabuľou, prezentácia v programe PowerPoint, interaktívne cvičenie, diskusia

Pomôcky: interaktívna tabuľa

Medzipredmetové vzťahy: matematika, informatika

Možné využitie IKT:

- spracovanie informácií na internete do výslednej prezentácie,
- práca s internetovým slovníkom pri výklade obsahu nového učiva

Priebeh vyučovacej hodiny:

Motivácia.

V úvodnom rozhovore sa spýtam žiakov, či sú spotrebiteľia, ako často chodia nakupovať. Čo nakupujú, kedy najčastejšie nakupujú, pre koho nakupujú, s kým nakupujú.

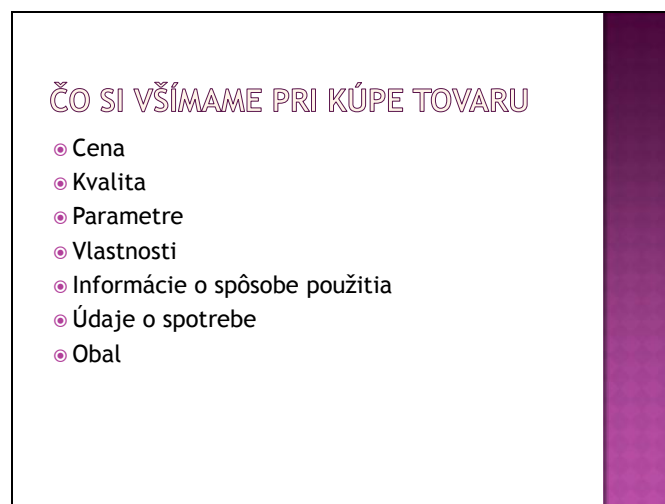
Expozičná časť

Je to časť, v ktorej pri výklade obsahu nového učiva používam prezentácie.

Obrázok č. 13 Ukážka prezentácie: Ochrana spotrebiteľa
Prameň: vlastný návrh

Prvá snímka prezentácie je charakteristika pojmu spotrebiteľ. V súčasnosti sa často používa aj pojem konzumnej spoločnosti, preto som použila aj ja pojem konzument. Žiaci tento pojem poznali, minimálne ho už niekde počuli. Nakupovať chodia samozrejme takmer každý deň, buď s rodičmi alebo aj samostatne, čiže zhodnotili, že aj oni sú spotrebiteľia.

Obrázok č. 14 Ukážka prezentácie: Ochrana spotrebiteľa
Prameň: vlastný návrh

Pre spotrebiteľov je dôležité vybrať si pri nákupe tovarov alebo služieb čo najvýhodnejšie tovary. Preto je dôležité vedieť na čo sa máme ako spotrebiteľia zamerať. Žiakov zaujíma cena, keďže vreckové majú ohraničené. V poslednom období sa kladie veľký dôraz aj na kvalitu výrobkov. Pri kvalite sa odvolávam na citát Henryho Forda: „Nie som taký bohatý, aby som si kúpil lacné veci.“ Žiaci už vedia, že lacná vec sa im často pokazí, ľahšie sa znehodnotí, preto je výhodnejšie kúpiť si kvalitnejší výrobok. Samozrejme tu sme ohraničení peniazmi, ktoré máme k dispozícii. Dôležité sú aj parametre, vlastnosti tovaru, veľkosť. Nesmieme prehliadnuť ani návod na obsluhu, ktorý musí byť v slovenčine. Takisto si skontrolujeme dobu použitia tovaru, hlavne pri potravinách. Pri nákupe nás často zaujme obal, ktorý nás láka ku kúpe tovaru. Sú zákazníci, ktorí si tovar kúpia len kvôli tovaru, aj to treba dôkladne zvážiť.

Zákazníka často ovplyvní reklama, ktorú vidí v masmédiách. Prípadne len slovíčko „akcia“ a kúpi si tovar, ktorý možno ani nepotrebuje. Preto si musíme dávať pozor na rôzne marketingové stratégie, ktorých cieľom je predaj tovaru.

POVINNOSTI SPOTREBITEĽA

- Skontrolovať si tovar alebo službu pred zaplatením.
- Používať výrobok v súlade s návodom na použitie.
- Plniť si svoje záväzky včas a neodkladne.

Obrázok č. 15 Ukážka prezentácie: Ochrana spotrebiteľa

Prameň: vlastný návrh

Každý z nás má svoje práva ale aj svoje povinnosti. Ak si splníme svoje povinnosti môžeme očakávať aj rešpektovanie našich práv. Žiakom zdôrazním, aby si plnili svoje povinnosti a potom nebudú mať problémy ani ako spotrebiteľia. V posledných rokoch do popredia aj vďaka masmédiám vystupujú práva, často sa však zabúda na to, že máme aj svoje povinnosti. Z etického hľadiska v tejto časti vyučovacej hodiny apelujem hlavne na to, aby si žiaci uvedomili čo vyplýva z ich výsadného postavenia spotrebiteľa, čo by mali dodržiavať.

REKLAMÁCIA

- Ak sa na tovare vyskytne vada, máme právo na nápravu.
- Tovar reklamujeme v záručnej dobe, ktorá je minimálne 2 roky.
- Reklamáciu uplatňujeme u predávajúceho, kde sme tovar kúpili.
- Reklamačná doba je 30 dní.
- Reklamácia je opodstatnená, ak má tovar chyby.

Obrázok č. 16 Ukážka prezentácie: Ochrana spotrebiteľa

Prameň: vlastný návrh

Pre každodenných spotrebiteľov je nevyhnutné ovládanie našich práv. Postup pri reklamácii by mal poznať každý spotrebiteľ. Sú to základné veci, ktoré musíme ovládať. Každému sa minimálne raz stalo, že si kúpil chybný tovar, ktorý išiel reklamovať. Žiakom vysvetlím kedy máme právo na reklamáciu tovaru, koľko trvá záručná doba, aká

dlhá je reklamačná doba. Dôležité je vedieť aj to u koho si treba prípadnú reklamáciu uplatniť. Žiaci skonštatovali, že prípadnú reklamáciu zatiaľ riešili len prostredníctvom svojich rodičov prípadne starších príbuzných. Väčšina však mala skúsenosť s internetovým predajom výrobkov a ich vrátením. Išlo o spoločnú kúpu s rodičmi, kedy si napr. vybrali tenisky a po prevzatí zistili, že im nesedia veľkosť, tak tovar vrátili. V rámci takéhoto vrátenia výrobkov nemal nikto nejakú negatívnu skúsenosť. Horšie to už bolo s priamym kontaktom s v predajni, keďže niektorí obchodníci sa k žiakom nesprávali podľa hesla: „Náš zákazník, náš pán.“ Žiaci sa stretli s nezáujmom predavačov, s neochotou im niečo bližšie vysvetliť o tovare.

NA KOHO SA MÔŽEM OBRÁTIŤ?

- Slovenská obchodná inšpekcia - orgán štátnej správy, kontroluje predaj výrobkov a poskytovanie služieb na vnútornom trhu.

Kontakt: www.soi.sk

- Neštátne organizácie, v SR je ich okolo 40 - Združenie slovenských spotrebiteľov, kluby spotrebiteľov

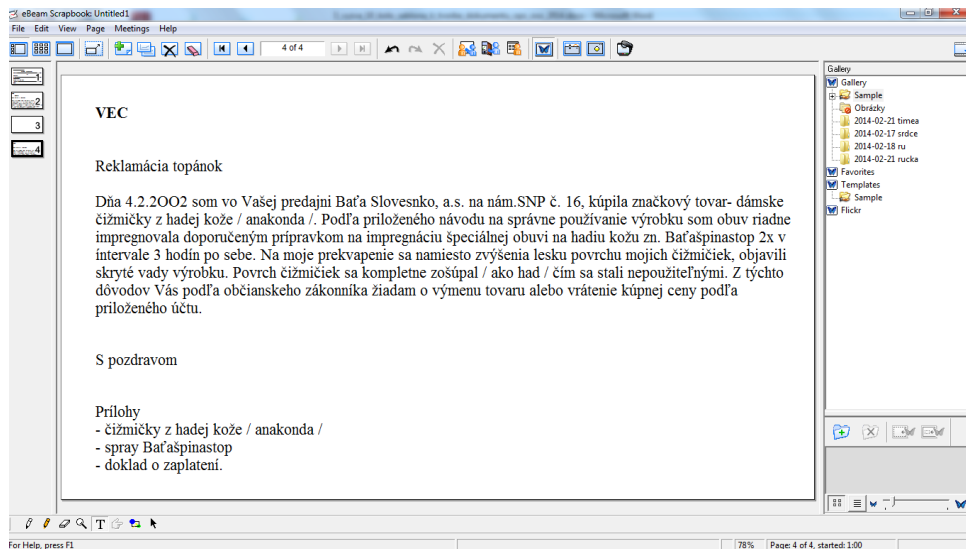
Obrázok č. 17 Ukážka prezentácie: Ochrana spotrebiteľa

Prameň: vlastný návrh

Je dôležité poznať aj inštitúcie, ktoré ochraňujú práva nás spotrebiteľov, na ktoré sa môžeme obrátiť v prípade nejakých problémov. Žiakov upozorním na Slovenskú obchodnú inšpekciu, ktorá pôsobí v štátnej správe. Existujú aj rôzne mimovládne organizácie, ktoré slúžia na ochranu spotrebiteľov. Žiaci sa s týmito organizáciami ešte nestretli, bola to pre nich nová informácia. Samozrejme, chápu že je tu potrebný určitý orgán kontroly, ktorý chráni práva spotrebiteľov.

Fixačná časť

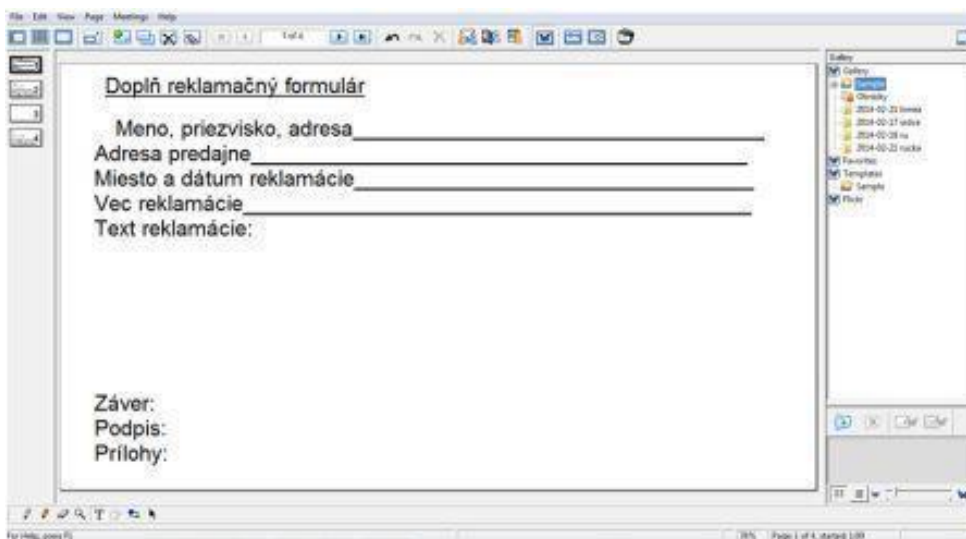
Učivo si žiaci upevnia prostredníctvom vypracovania žiadosti reklamácie. Najprv si spoločne prečítame vzor reklamácie. Žiadosť je vytvorená prostredníctvom eBeam Scrapbook. Je tam napísaná hlavička a úlohou žiakov je dopísať náležitosti. Žiakov k tabuli vyzvem podľa ich záujmu. Pri vypisovaní tlačiva môžu ostatní spolužiaci radiť.

Obrázok č. 18 Ukážka vzoru reklamácie

Prameň: vlastný návrh

Najprv si prečítame vzor reklamácie. Ide o reklamáciu dámskych číziem. Žiaci si vzor prečítajú a na jeho základe napíšu vzor svojej reklamácie.

Obrázok č. 19 Ukážka eBeam Scrapbooku: Ochrana spotrebiteľa

Prameň: vlastný návrh

K tabuli vyzvem žiaka, ktorého úlohou je vypísať reklamačný formulár. Ostatní žiaci môžu radiť. Žiak pracuje s programom eBeam Scrapbook a údaje píše na interaktívnu tabuľu prostredníctvom interaktívneho pera.

Záver

Zhodnotím priebeh hodiny, žiakov téma zaujal, zhodnotili, že poznatky určite využijú aj vo svojom praktickom živote. Zaujala ich aj možnosť vypísania reklamácie, keďže s takýmto dokumentom sa ešte nestretli.

Odporúčania pre prax

Táto vyučovacia hodina smeruje hlavne k tomu, aby žiaci poznali svoje práva ale aj povinnosti spotrebiteľa. Dôraz dávam aj na to, aby si žiaci uvedomili, že ako spotrebiteľia máme aj svoje povinnosti. V prvom radu musíme rešpektovať práva iných, plniť si svoje povinnosti a potom budú rešpektované aj naše práva. Vyhybame sa podvodným reklamáciám a rôznym druhom špekulácie s tovarom či službami. Práve pri tejto téme rozvíjame etický princíp vo sfére obchodu a služieb.

Alternatívou môže byť vypísanie reklamácie do zošitov, prípadne vzor reklamácie môžeme zadať ako domácu úlohu.

Ďalšou možnosťou môže byť práca s pracovným listom (vid' príloha č. 4 Desť hlavných zásad spotrebiteľa v Európskej únii.) Na pracovnom liste sú spísané hlavné zásady, ktoré by sme mali poznať pri našich nákupoch v rámci Európskej únie. Každý žiak dostane pracovný list, prečíta si ho a potom v rámci diskusie si spoločne vysvetlíme jednotlivé zásady. Žiakov upozorním, že jednou z výhod členstva v Európskej únii je aj dodatočná ochrana spotrebiteľov. Dňa 20. 7. 2004 Európska komisia vydala dokument Ochrana spotrebiteľa v EÚ: Desť hlavných zásad. Tento dokument stanovuje minimálnu úroveň ochrany spotrebiteľov. Spoločne so žiakmi prediskutujem jednotlivé zásady.

Prvá zásada – nakupovať môžeme v rámci únie až „do odpadnutia“, nemusíme sa starať o colné poplatky. Existuje niekoľko výnimiek, napr. strelné zbrane, drogy, ktorých nákup je zakázaný.

Výrobok, ktorý nefunguje, ktorý nespĺňa dohodu môžeme vrátiť, pričom žiadame o opravu alebo o výmenu. Prvých šesť mesiacov po prevzatí je povinnosťou predajcu preukázať, že predaný výrobok spĺňa podmienky predajnej zmluvy.

Zákony v EÚ dbajú na bezpečnosť výrobkov, kontroluje sa spôsob výroby, spracovanie potravín, prísady či farbivá v potravinách a samozrejme aj v ostatných výrobkoch. Zákony EÚ stanovujú presné označenie informácií na obale, aby sme vedeli čo jeme, máme práve vedieť, ktoré výrobky sú čisto „organické“, či sú potraviny geneticky upravené a pod.

Zakázané sú nekorektné zmluvy, napr. zamietnutie nároku na vrátenie zálohy, prípadne vysoká pokuta. Pri podomovom predaji, pri nákupoch prostredníctvom internetu máme právo na zrušenie zmluvy bez udania dôvodu väčšinou do siedmich dní.

Zákon EÚ vyžaduje uvádzanie jednotkovej ceny za kilogram, za liter, tak sa môžeme rozhodnúť, ktoré balenie je pre nás najvýhodnejšie. Pôžičkové spoločnosti musia povedať ročné percento úrokovej sadzby, nie len mesačné splátky.

Zakázaná je reklama, ktorá klame, napr. dostane list, že ste vyhrali prvú cenu, ale len vtedy ak si niečo objednáte. Takisto aj pri nákupe cez teleshop, zásielkovými predajcami sa vyžaduje čestnosť, musia nám poskytnúť údaje o sebe, o cene tovaru, o dátume dodávky tovarov.

Dôležitá je aj naša ochrana počas dovolenky, keďže každoročne skrachuje niekoľko cestovných kancelárií. Máme právo na náhradu pri zmene nášho rekreačného strediska bez nášho súhlasu, na dovolenku si môžeme zobrať aj domáce zvieratko a pod. Pri podávaní sťažností proti obchodníkom nám pomôže bezplatná informačná služba komisie „Európa priamo“.

Takýmto spôsobom v rámci diskusie si preberieme jednotlivé zásady a zvyšuje sa tým aj spotrebiteľské povedomie u žiakov.

ZÁVER

Finančné produkty okolo nás sa neustále menia a to spôsobuje zmenu postavenia človeka v spoločnosti. Človek si však chce zachovať svoje spoločenské postavenie, preto je nevyhnutné, aby sa neustále vzdelával. Ekonomické vzdelávanie je nevyhnutnou podmienkou rozvoja celej spoločnosti. Žijeme v konzumnej spoločnosti, v ktorej ľudia chcú vlastniť čo možno najviac. Mnoho ľudí prepadlo tejto dobe čo je často spôsobené nízkou finančnou gramotnosťou.

Táto práca poukazuje na nevyhnutnosť a dôležitosť ekonomického vzdelávania už u žiakov na základnej škole. Na školách sa tejto problematike venuje veľmi malá pozornosť. V tejto práci je navrhnutých niekoľko modelov vyučovacích hodín, ktoré je možné realizovať na hodinách občianskej náuky. Pri ich tvorbe sú rešpektované základné pedagogické princípy, no zároveň aj súčasné poznatky, ktoré uprednostňujú aktivizáciu a väčšiu mieru samostatnej práce žiakov. V práci som opísala postup práce s pomôckami na hodine - PowerPointové prezentácie, interaktívne cvičenia a pracovné listy, ktoré majú pomôcť pri efektívnom vysvetľovaní učiva z oblasti ekonómie. Pomôcky použijeme aj pri upevňovaní a fixácii nového učiva.

OPS predstavuje praktické námety vyučovacích hodín občianskej náuky v základnej škole. Ponúka námety pre učiteľov, ktorí uprednostňujú prácu s informačno-komunikačnými technológiami, ktoré sú v školách bežne používané. Učitelia si môžu vybrať aj viacerých alternatívnych možností, alebo si môžu vybrať len časť z predložených námetov.

Žiaci, ktorí získajú ekonomické poznatky už počas základnej školy sa dokážu lepšie presadiť a vstúpiť do samostatného života.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. ĎURIČ, L., HOTÁR, S.V, PAJTINKA, L.: Výchova a vzdelávanie dospelých Terminologický a výkladový slovník, Bratislava, SPN, 2000. ISBN: 80-08-02814-9
2. HARAUSOVÁ, H. 2011. Ako aktivizujúco vyučovať odborné predmety. Metodicko-pedagogické centrum, Bratislava. 2011. ISBN: 978-80-8052-396-1
3. KOPECKÁ, H, MUCHOVÁ, E.: Občianska náuka pre 9. ročník základnej školy a 4. ročník gymnázia s osemročným štúdiom. Bratislava, SPN, 2012. ISBN: 978-80-10-02295-3
4. MUŽÍK, J.: Andragogická didaktika. Praha: Bohemia. ISBN: 80-85963-52-3
5. TUREK, I. 2001. Vzdelávanie učiteľov pre 21. storočie. Bratislava: MC. ISBN 80-8052-112-3
6. ŽÁČOK, L. SCHLARMANOVÁ, J. 2004. Pracovný zošit (pracovné listy) ako prostriedok zvyšovania efektívnosti vyučovania. Katedra techniky a technológií FPV UMB, Banská Bystrica. 2004. ISBN: 80-8083-040-1

Internetové zdroje

7. http://europa.eu.int/comm/consumers/cons_info/10principles_en.htm

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1 Pracovný list č. 1: Ekonómia a ekonomika

Príloha 2 Pracovný list č. 2: Peniaze a funkcie peňazí

Príloha 3 Pracovný list č. 3: Pojmové pexeso

Príloha 4 Pracovný list č. 4: Desať hlavných zásad spotrebiteľa v Európskej únii

Príloha 1 Pracovný list č.1: Ekonómia a ekonomika

Pracovný list: Ekonómia a ekonomika

1. Doplň odpovede.

Ekonómia je.....

Ekonomika je.....

2. Napíš členenie ekonómie.

1.

2.

3. Napíš či sú vety pravdivé alebo nepravdivé. ÁNO/NIE

Ekonómia je praktická činnosť ľudí.

Ekonómia je veda.

Ekonomika je hospodárska činnosť ľudí.

Ekonomika využíva poznatky ekonómie.

Mikroekonómia skúma správanie domácností.

Makroekonómia skúma správanie domácností.

4. Napíš slová, ktoré ti pri téme ekonómia napadnú.

Príloha 2 Pracovný list č. 2 : Peniaze a funkcie peňazí

Pracovný list: Peniaze a funkcie peňazí

1. Doplň vetu.

Peniaze sú _____ tovarom, za ktorý sa _____
všetky iné _____.

2. Doplň tri funkcie peňazí.

3. Uved', ktorú z funkcií vyjadrujú nasledujúce situácie.

A, K narodeninám si dostal peniaze od starých rodičov, uložíš si ich do pokladničky.

Funkcia _____

B, V predajni elektroniky sú vystavené televízory, práčky, vysávače.

Funkcia _____

C, V potravinách si kúpiš čokoládu za 1 euro.

Funkcia _____

4. Nakresli bankovku, ktorú by ste mohli používať ako platidlo v rámci vašej školy, napr. v školskom bufete, pri kúpe školského časopisu.

Príloha 3 Pracovný list č. 3 : Pojmové pexeso

BANKOVKY	HOTOVOSTNÉ PENIAZE	VKLADY V BANKÁCH
MINCE	HOTOVOSTNÉ PENIAZE	BEZHOTOVOSTNÉ PENIAZE
BIATEC	KELTSKÁ MINCA	NATURÁLNA VÝMENA
TOVAROVÉ PENIAZE	PLÁTNO	CHLIEB ZA MLIEKO
NATURÁLNA VÝMENA	ÚLOHA ZA ČOKOLÁDU	DRAHÉ KOVY
ZLATO, STRIEBRO	ZÚČTOVACIA JEDNOTKA	FUNKCIA PEŇAZÍ
UCHOVÁVATEĽ HODNOTY	FUNKCIA PEŇAZÍ	

Príloha 4 Desať hlavných zásad spotrebiteľa v Európskej únii

1. Kúpiť možno čokoľvek kdekoľvek - podľa zákonov platiacich v Európskej únii môžeme nakupovať v každej členskej krajine Európskej únie bez cla a daní. Platí to nielen pri osobných nákupoch, ale aj pri nákupoch cez internet či poštou.
2. Ak výrobok nefunguje, pošle sa naspäť - podľa platných predpisov, ak výrobok, ktorý sme kúpili nefunguje alebo má vady, musia nám ho opraviť alebo vymeniť. Ďalšou možnosťou je tiež požiadať o zľavu alebo vrátenie peňazí.
3. Vysoká úroveň bezpečnosti potravín a iného spotrebného tovaru - Európska únia prijala zákony na ochranu bezpečnosti potravín. Cieľom je dosiahnuť bezpečnosť produktov, ktoré kupujeme. Sú zakázané látky, ktoré poškodzujú zdravie človeka, napr. v textíliách, pri farbení vlasov a pod.
4. Viem, čo jem - všetky prísady na výrobu potravín musia byť na etikete uvedené spolu s informáciou o použitých farbivách, konzervačných látkach a ďalších chemických prísadách. Potraviny musia byť označené ako „organické“ BIO alebo geneticky modifikované GM.
5. Zmluvy by mali byť korektné voči spotrebiteľom - podľa platného Európskeho práva sú zakázané všetky zmluvy, ktoré sú neférové.
6. Spotrebiteľia niekedy môžu zmeniť názor - podľa platného pravidla zmluvu môžeme zrušiť do 7 dní od uvedenia dôvodu. Je to ochrana pri podomovom predaji, pri nákupoch prostredníctvom internetu, zásielkovej služby. Aj tu je samozrejme niekoľko výnimiek, napr. poisťné zmluvy.
7. Jednoduchšie porovnávanie cien - obchodníci musia uvádzať jednotkovú cenu tovarov, t.j. cenu za jedno kilo alebo jeden liter.
8. Spotrebiteľov nemožno zavádzať – v krajinách Európskej únie je zakázaná reklama, ktorá zavádza alebo klame spotrebiteľov. Predávajúci majú povinnosť podať úplné informácie o tovare.
9. Ochrana počas dovolenky - v prípade krachu cestovnej kancelárie, musí si splniť svoje povinnosti voči klientom, napr. dopraviť ich z dovolenky domov. V prípade nedodržania zaplatených služieb, musí takisto ponúknuť svojim klientom zľavu alebo primeranú náhradu za zaplatené služby.
10. Účinné odškodnenie pri cezhraničných sporoch - prostredníctvom Európskych spotrebiteľských centier, ktoré vytvorila Európska komisia sa môžeme informovať o našich právach pri cezhraničných nákupoch.